

KREBSZ, AZ ISTEN

Krebsz természetesen nem isten. Krebsz egy műanyagálmom-gyáros. Egy lelkes giccs-konstruktőr. A képzelgések sóhivatalnoka.

Krebsz, egy láthatatlan Központ megbízásából, magát a Paradicsomot akarja odavarázsolni a Balatonparti fővenyre. Drapériákból, deszkalépcsőkből, kulisszavásznakból, csillámpapírokból. Vagyis a legsilányabb materiákból összetákolva. Valójában egy reklám-szépségverseny díszletei épülnek. De Krebsz, a főrendező az illúziók giccs-katedrálisát álmodja ebbe a díszlet-monstrumba. A szépségverseny, harminc válogatott hölgyével, kebel- és csípőpompájával, fellegekbe nyúló lépcsősorával, recsegő megafon-zenéjével csak alkalom a számára. Mire is? Hogy a maga üdvösség-eszményét megvalósítsa, s másokat is üdvözítsen általa. De ebben a krepppapír-Paradicsomban egyedül csak ő hisz. Egy hivatalnok monomániás konokságával. Vakon. Szinte a szó fizikai értelmében is. Hiszen Krebsz,

sokdioptriás gukker-szemüvegével olyannyira rövidlátó, hogy már-már vaknak minősül. Így az üdvözítésre szánt világ közönyét sem látja meg. Krebsz, a légvár-építő, a lelkes giccs-konstruktőr nem veszi észre, hogy az emberek csak praktikus hasznót remélnek attól, ami neki az egyetlen Életcél. Ezért maga veselkedik neki a feladatnak: Pallasz-karikatúráként tartja vállain ezt az álmokból és lécekből összefuserált, hatalmas építményt. Krebsz értelmetlen lelkesedése az egyetlen realitás ebben a tohuwabohuban; mivel maga nem számol a valósággal, környezete is irreálissá válik körülötte.

A jelkép nem kíván bővebb magyarázatot.

Krebsz, felső fokon, arra figyelmeztet, hogy az öngerjesztő és önkielégítő lelkesedés, ha „elvont ideák” szolgálatában áll, s nem veszi tudomásul a tényeket, sőt a tények jelenlétét zavaró motívumnak véli, csak abszurditást termelhet. Egy

Krebsz (Kállai Ferenc) a lányokkal

Garas Dezső, Kállal Ferenc és Iglódi István

szépségversenyt például, az üdvösség ígéretével. Vagy cifra diadalkaput, amely nem nyílik sehová. S még tovább. Mindaz, amit tárgyától elszakadt illuzionizmus létrehoz, riasztóan megegyezik az eszmék befogadására képtelen nyárspolgár ízlésével. Vakhitűek és hitetlenek a giccsben találkoznak.

De a film ezt a mondanivalót megtoldja egy másik, aktuálisabb jelen-

téssel is. És a kettő bizony üti egymást.

Krebszet végül is hőssé avatja a „költői igazságszolgáltatás”. Emberünk a történet végén legurul a magaépítette giccs-katedrális lépcsőin. S posztját elfoglalják az ügyeskedők, intrikusok, üzletemberek. Ez a befejezést arra utal, hogy társadalmunkban a hittel teli, áldozatos munkának nincs becsülete. De

Krebsz, az isten: Kállal Ferenc

A szépségkirálynő-jelöltek megérkezése

Krebsz, őszinte sajnálatunkra, sohasem lehet a „jogtalanul mellőzöttek” példája. Grotteszk karikatúra-testén rosszul áll a legszürkébb hősi mundér is. Hiszen a rövidlátás semmilyen erkölcsi jóvátételt nem érdemel. S minél több társadalmi buzgóságot fejt ki, annál kevésbé. Az aktivitás itt csak súlyosbító körülmény. Igen, a film összezavarja a fogalmakat, amelyeket pedig igyekezett élesen különválasztani egymástól. Ova intve bennünket, hogy a hitet ne tévesszük össze önmaga főnökjével.

A főhős utóvégre leveti jelképes gukker-szemüvegét. És oly megindítóan néz a szemünkbe, mintha rövidlátása csak testi fogyatékossgá lenne.

Müller Péter forgatókönyve elősegítette, hogy Révényi Tamás, a rendező, „lírai naturalizmusán” túllépjen. Sok fellinis kép- és képzettársítással, grotteszk álom-figurával, színes köddel, de sok eredeti humorral is. Az ötletek közt akadnak kitűnők:

például a tanácsi kiküldött lezuhánása a szakadékbá; jók: így a reflektorfény éjszakai pásztázása a sá-tortáborban; és túlnyújtottak: mint a jelöltek intelligencia-vizsgálja. Én mégis mintha keveselném őket. A film néhány jelenete hosszadalmasan terül szét a térben. Itt, ahol mindvégig azonos a helyszín, a vígjátéki gumimatracon még inkább elváránk az ötletek gyors talpraesését, huppanását, rugózását, gurulását. Ettől ütemesebb lenne a film tempója is.

Krebszet, a golyófejű bumburnyákot Kállai Ferenc játssza, kitűnően. Olyan, mint az asztali futball-játék csatára, aki fejnyomásra lő. Játékában két asszisztens segít: Garas Dezső és Iglódi István. Meg rengeteg fiatal lány, akiket alig lehet megkülönböztetni egymástól. De a társaságukban töltött forgatási napokért a stáb valamennyi férfitagját méltán irigyelhetjük.

GALSAI PONGRÁC